

Μέρος πρώτο: Πτήσεις

Η αερομουσική είναι ένας αδιανόητος συνδυασμός. Το αεροπλάνο και η μουσική είναι δύο έννοιες αντίθετες. Το αεροπλάνο είναι τόσο θορυβώδες, ώστε καλύπτει κάθε μουσική που θα μπορούσε να ακουστεί. Η μπάντα της Πολεμικής Αεροπορίας περιλαμβάνει θορυβώδη πνευστά και κρουστά όργανα που κάνουν ταρατατζουμ-μπουμ-μπουμ. Αλλά και αυτή η μουσική δεν μπορεί να ακουστεί όταν περνάει αεροπλάνο. Φανταστείτε αν η μπάντα είχε ήρεμα έγχορδα, κιθάρες και βιολιά. Ούτε που θα την άκουγε κανείς.

Κανείς δεν διανοείται να τραγουδήσει μέσα σε αεροπλάνο. Οι πτήσεις γίνονται πάντα “*motus et bouche cousue*” που λένε οι Γάλλοι, δηλαδή “στα μουγκά” ελληνιστί. Όταν τελειώσει η πτήση, το κεφάλι μας βουίζει ακόμα από τον θόρυβο και τους κραδασμούς του κινητήρα. Η δυνατότης μας να απολαύσουμε μουσική είναι πολύ μειωμένη. Δεν είναι λοιπόν περίεργο που συχνά οι ασχολούμενοι με τον αέρα είναι άμουσοι.

Και όμως «όλες οι γενικεύσεις είναι λανθασμένες, της παρούσης συμπεριλαμβανομένης».

Πριν από κάποιες δεκαετίες κάναμε μια πεντάωρη πτήση πάνω από την Πεντέλη, μαζί με τον Παναγιώτη Κυρμίζη. Αυτές οι πτήσεις διαρκείας είναι εξόχως βαρετές. Κάπου στις δύο ώρες βρεθήκαμε να τραγουδάμε μεγαλοφώνως για να περνάει η ώρα. «Σαν πας Μαλάμω για νερό, στην βρύση θα σε καρτερώ» και άλλα παρόμοια. Δεν πετούσαμε βεβαίως με θορυβώδες αεροπλάνο, αλλά με το διαθέσιμο ανεμόπτερο Bocian. Στην ανεμοπορία η μουσική είναι αποδεκτή.

Κάποια χρόνια αργότερα δοκιμάσαμε στο Τατόι ένα ανεμόπτερο Canka που πήγε τελικά στην Έδεσσα. Το Canka ήταν ανεμόπτερο με ανοικτή καμπίνα. Όταν το πέταξε ο Παναγιώτης, βρήκε ένα στενό θερμικό, χαμηλά πάνω από το αεροδρόμιο και άρχισε να το κυκλώνει. Εμείς στο έδαφος παρακολουθούσαμε το τραγούδι του από την ενθουσιαστική αυτή πτήση. Ανεμοπορία και μουσική ταιριάζουν απόλυτα.

Δεν διανοηθήκαμε τότε ότι ο Παναγιώτης θα μπορούσε να τραγουδάει τραγούδια γραμμένα ειδικά για τις πτήσεις. Ήταν κάποια χρόνια αργότερα που αρχίσαμε να δημοσιεύουμε σε αεροπορικά έντυπα ευθυμογραφικούς αεροπορικούς στοίχους. Κάποιοι από αυτούς ήταν γραμμένοι πάνω σε γνωστές μελωδίες. Δυστυχώς δεν υπήρξε κανείς στην παρέα μας που να εμπνεόταν να συνθέσει αεροπορική μουσική.

* * *

Υπάρχουν στο YouTube πολλά ξενόγλωσσα αεροπορικά τραγούδια και ποιήματα. Το πρόβλημα είναι ότι ξεχειλίζουν από σοβαρότητα. Δυστυχώς η σοβαρότης πασαλείβει επιμελώς κάθε αεροπορική εκδήλωση, ελληνική ή αλλοδαπή. Έχουμε όμως να σας προτείνουμε να ακούσετε μερικά εύθυμα:

Ακούστε πρώτα το τραγούδι “The roof Copilot”. Θα το βρείτε στην διεύθυνση:

https://www.youtube.com/watch?v=BRSE8oL7M_Q

Κάνετε copy-paste την διεύθυνση και ακούστε το. Αν έχετε τρόπο, κάντε το και download, γιατί δεν ξέρετε αν αυτό θα υπάρχει και αύριο.

Ένα δεύτερο παράδειγμα είναι το τραγούδι “The Beaver Ballad” γραμμένο για το αεροπλάνο deHavilland Beaver. Αξίζει τον κόπο να το ακούσετε και να παρακολουθήσετε τους στίχους του. Θα το βρείτε στην διεύθυνση:

https://www.youtube.com/watch?v=3w_v0k57KhE

Από αεραθλητική πλευρά δεν υπάρχουν πολλά καλά. Δείτε όμως ένα γαλλικό βίντεο για παραπέντε. Το τραγούδι που τραγουδάει ονομάζεται “Le vent nous portera” δηλαδή: Θα μας πάρει ο άνεμος. Τα λόγια δεν είναι αεραθλητικά, αλλά πρόκειται για σπάνια περίπτωση τραγουδιού με μουσικό όργανο εν πτήση. Κοιτάξετε στην διεύθυνση:

<https://www.youtube.com/watch?v=x-SsEqIY3dc>

Υπάρχει βέβαια και κάποιο “Paragliding song” με αεραθλητικά λόγια, που θα βρείτε στην διεύθυνση:

https://www.youtube.com/watch?v=3Rh0_nlpoOU

Αν πάλι θέλετε κάποιο ακραίο τραγούδι για paragliding, πρέπει να δείτε το “Tuna Paragliding Song”. Για την περίπτωση που δεν καταλαβαίνετε τα λόγια του, θα τα βρείτε γραμμένα πάνω στην εικόνα. Ίσως τα λόγια να εξηγούν γιατί ο πεελότος κάνει κατακόρυφους αντί για οριζόντιους κύκλους:

<https://www.youtube.com/watch?v=fb042iNeWQk>

* * *

Δυστυχώς στα ελληνικά δεν βρίσκουμε σήμερα στο YouTube κανένα αντίστοιχο τραγούδι. Και όμως, υπήρξε μια θαυμάσια αεραθλητική σύνθεση σε ρυθμό country blues. Την είχε ανεβάσει προ ετών ο αεραθλητής Νίκος Αγάθος. Ονομαζόταν “The Kithergwnas song” και πήγαινε κάπως έτσι:

*Κιθαιρώνα θα πάω Κιθαιρώνα
για πτησούλα και δυναμικό,
με τον Τζώνη και με τον Ράφλα,
τον Τσουλούφη και τον Βλασό.*

Ο Βλασό βεβαίως, ήταν ο παραδοσιακός αρχιεκπαιδευτής των Πλαταιών Διονύσης Βλασόπουλος. Αυτό φαινόταν στο τέλος του τραγουδιού όπου ο αθλητής πηγαίνει για προσγείωση τραγουδώντας:

*Τον Βλασόπουλο ακούω να μου τρυπάει τ’αυτιά,
γιατί είμαι ούριος με γκάζια πολλά.*

Το τραγούδι αυτό δεν το βρίσκω πια στο YouTube. Υπάρχει όμως στην διεύθυνση:

<https://vimeo.com/22257671>

Υπάρχουν γύρω μας πολλοί συλλέκτες αεροπορικής ύλης. Άλλοι μαζεύουν φωτογραφίες, άλλοι αεροπορικά κινηματογραφικά έργα και βιντεοταινίες. Δεν γνωρίζω όμως κάποιον που να μαζεύει αεροπορική μουσική. Το ηχητικό ενδιαφέρον των συλλεκτών μοιάζει να περιορίζεται σε βρυχηθμούς αεροπλάνων. Υπάρχουν πολλές τέτοιες συλλογές στο YouTube, τόσο για αεροπλάνα αερογραμμών, όσο και για πολεμικά αεροπλάνα. Για παράδειγμα μπορείτε να ακούσετε αυτό:

<https://www.youtube.com/watch?v=xOeGgf5ZMFo>

Εμείς οι αεραθλητές των αθουρύβων αεραθλημάτων πρέπει να αφήσουμε πίσω τους μηχανοκίνητους και τους βρυχηθμούς τους. Μπορούμε να αρχίσουμε να συνθέτουμε και να συλλέγουμε αεροπορική μουσική.

Μέρος δεύτερο: Μετεωρολογία

Τραγούδια που να αναφέρονται στον καιρό υπάρχουν πάρα πολλά. Ίσως το καλύτερο είναι το γαλλικό “L’orage” (η καταιγίδα) από τον George Brassens. Σε κάποιο τραγούδι του ο Brassens αυτοαποκαλείται «ο πορνογράφος του φωνογράφου». Έχει λοιπόν αποδώσει θαυμάσια το τι συνέβη κατά την διάρκεια της καταιγίδας του. Όσοι γαλλόφωνοι δεν το γνωρίζετε ήδη, μπορείτε να το ακούσετε στην διεύθυνση:

<https://www.youtube.com/watch?v=ajzr9W0LqtE>

Ελληνικά τραγούδια με θέμα γύρω από τον καιρό υπάρχουν επίσης πάμπολλα σε κάθε στυλ, από ελαφρά μέχρι ρεμπέτικα. Το καλύτερο βεβαίως είναι η «Αύρα» του Δημήτρη Παναγόπουλου. Μπορείτε να το ακούσετε στην διεύθυνση:

<https://www.youtube.com/watch?v=g2mUOu6nJcQ>

Σας δίνω επίσης τρεις διευθύνσεις για τρία τραγούδια. Και τα τρία αναφέρονται στην βροχή, με πολύ μελωδική μουσική. Το πρώτο είναι απελπισμένο, το δεύτερο αισιόδοξο και το τρίτο βάρβαρο.

Το πρώτο είναι το «Κάτω απ' τη μαρκίζα» τραγουδισμένο υπέροχα από την Ελένη Τσαλιγοπούλου. Θα το βρείτε στην διεύθυνση:

<https://www.youtube.com/watch?v=rKy4mzZEwAw>

Το δεύτερο είναι η «Ανοιξιάτικη βροχούλα» του Βαγγέλη Γερμανού, που βρίσκεται στην διεύθυνση:

<https://www.youtube.com/watch?v=llrLJFmbO7k>

Το τρίτο είναι «Οι καλογέροι» που τραγουδάει ο Σωκράτης Μάλαμας σε πολλές διευθύνσεις του YouTube. Η καλύτερη ήταν η εκτέλεση στον Λυκαβηττό που δεν την βρίσκω πια σήμερα. Ακούστε τον λοιπόν εδώ:

<https://www.youtube.com/watch?v=3VdGmVVLiWM>

Και μια και μιλάμε για βροχή, είναι πολύ εύκολο να βάλει κανείς πολλά όργανα να παίζουν μαζί παράγοντας λάσπη, όπως παράγει η βροχή. Το πιο απολαυστικό όμως είναι να παίζουν λίγα όργανα και να μπορείς να παρακολουθήσεις κάθε νότα της μελωδίας την στιγμή που πέφτει, σαν να ήταν μια σταγόνα της μελωδικής βροχής.

* * *

Εύθυμα μετεωρολογικά τραγούδια, όπως αυτό του Brassens, δεν υπάρχουν στα ελληνικά. Στο βιβλίο «Μετεωρολογική αναψυχή» υπάρχουν πολλοί εύθυμοι μετεωρολογικοί στίχοι, αλλά μέχρι στιγμής δεν βρέθηκε κάποιος να

τους μελοποιήσει. Το βιβλίο το βρίσκετε στην διεύθυνση:

<http://www.aerodata.gr/pdf/books/301/301.pdf>

Οι στίχοι στο βιβλίο είναι απλοί. Τελευταίως όμως πειραματιστήκαμε με milongas gauchas. Πρόκειται για μουσική των gauchos (γελαδάρηδες της Αργεντινής). Ακούστε λίγο την μονότονη μελωδία που ονομάζεται payada (προφέρεται πασσάδα). Σας δίνουμε δύο διευθύνσεις. Δοκιμάσετε να παρακολουθήσετε την ομοιοκαταληξία:

https://www.youtube.com/watch?v=60Ax_DZHGY

<https://www.youtube.com/watch?v=8UtEIQmiY>

Πρόκειται για δεκάστιχα που ομοιοκαταληκτούν πολύ πρωτότυπα:

Payada

1 a

2 b

3 b

4 a

5 a

6 c

7 c

8 d

9 d

10 c

Δοκιμάσαμε τέτοια μουσική στην ελληνική γλώσσα και συνθέσαμε ένα πρωινό μετεωρολογικό δελτίο. Το πρώτο δελτίο της ημέρας. Το ονομάσαμε «Πρωινή εκπομπή». Δοκιμάστε να το τραγουδήσετε στον αργεντίνικο αυτό ρυθμό:

Πρωινή εκπομπή

1.

Την θερμή μας καλημέρα

σ' όσους βρίσκονται τους κάμπους,

στα λιβάδια και στους θάμνους,

στην θάλασσα και στον αέρα.

Ξεκινά καινούρια μέρα.

Γεια σας ναύτες και στρατιώτες.

Γεια χαρά σας πατριώτες.

Γεια σας ολυμπιακοί.

Γεια σας και παναθηναϊκοί,

Αθηναίοι και Πειραιώτες.

2.

Γεια σας στην Θεσσαλονίκη,

αρειανοί και παοκτζήδες,

πρωινοί φορτηγατζήδες

που ο δρόμος σας ανήκει.

Καλημέρα στην Αλίκη.

Καλημέρα στη Μαρία,

στον Ανδρέα στον Ζαχαρία,

που ξυπνήσατε στις έξι,

πριν καλά-καλά να φέξει,

και είστε στα λεωφορεία.

3.

Σήμερα θά'χει νεφώσεις

στην διάρκεια της μέρας,

ίσως μέχρι το εσπέρας,

με ολίγες βροχοπτώσεις.

Ο άνεμος με μεταπτώσεις,

δυτικός θα ξεκινήσει,

μα βοριάς θε να γυρίσει.

Θάλασσα τρικυμιώδης

που θα γίνει κυματώδης

όσο πάμε προς την δύση.

Η payada της Αργεντινής είναι ένας πολύ μονότονος ρυθμός που, είτε σας ενθουσιάζει, είτε σας εκνευρίζει. Μέσος όρος δεν υπάρχει.

Από πλευράς κιθάρας, οι συγχορδίες είναι απλούστατες. Δεν υπάρχει κανένα πρόβλημα με το αριστερό χέρι. Είναι το δεξί χέρι που πρέπει να μάθει να γυρίζει σωστά. Υπάρχει tutorial που δείχνει πως γίνεται αυτό. Φαίνεται απλό αλλά θέλει πολλή εξάσκηση:

<https://www.youtube.com/watch?v=bKk7fQZ4yYM>

* * *

Η δεκάστιχη αυτή μουσική δεν είναι αποκλειστικότητας της Αργεντινής. Η προέλευσή της είναι ισπανική και την συναντούμε σε διάφορες λατινικές χώρες,

όπως για παράδειγμα στο ρυθμό torrente gallino του Παναμά. Σας δίνουμε και εδώ δύο διευθύνσεις:

<https://www.youtube.com/watch?v=EHWsnRd8AiY>

https://www.youtube.com/watch?v=Yu_sFo5evVs

Αν ακούσατε όλο το δεύτερο τραγούδι, σημαίνει ότι σας άρεσε και έχετε εμποτισθεί ήδη με τον δεκάστιχο ρυθμό. Έχει κάτι ενθουσιαστικά πρωτόγονο που δεν αρέσει στους πολλούς.

Μικρή γνώση ισπανικής γλώσσας δεν σας επιτρέπει να κατανοήσετε τα λόγια των τραγουδιών αυτών. Το tutorial όμως είναι εύκολα κατανοητό.

* * *

Μια γελοιογραφία από παλιό βιβλίο εκμαθήσεως αγγλικής έδειχνε ένα πελάτη εστιατορίου που έτρωγε την σούπα του. Ο σερβιτόρος, κοιτώντας προς το παράθυρο, τού έλεγε σε άπταιστη αγγλική "Sir, it looks like rain". Ο πελάτης βλέποντας την αγγλική σούπα που έτρωγε, απαντούσε "It tastes like rain too".

Νερόβραστη μουσική για όλο τον κόσμο υπάρχει πολλή. Κάποιοι συνθέτες παραθέτουν μερικές δειλές και άοσμες νότες, κοτσάρουν ένα τίτλο (ναυτικό - μετεωρολογικό, ότι λάχει) και τις ανεβάζουν στο YouTube. Οι επιτυχίες δεν είναι ποτέ νερόβραστες. Προκαλούν αντιδράσεις που δεν είναι για όλους θετικές.

Μέρος τρίτο: Ναυτικά

Το περίεργο είναι ότι, με τόσο μεγάλη εμπορική ναυτιλία, δεν έχουμε ελληνικά ναυτικά παραδοσιακά τραγούδια. Υπάρχουν πολλά νησιώτικα τραγούδια που τραγουδούν οι νησιώτες από την ξηρά, βλέποντας την θάλασσα. Τραγούδια όμως που τραγουδούσαν οι θαλασσινοί μέσα στα καράβια, δεν διασώζονται πολλά. Δεν είναι περίεργο που τα νησιώτικα τραγούδια είναι κυρίως για γυναικεία φωνή. Οι γυναίκες έμεναν πίσω στο νησί και τραγουδούσαν τις σκέψεις τους γύρω από την θάλασσα και τους θαλασσινούς.

Η γαλλική και η αγγλική παράδοση έχουν διασώσει μεγάλη ναυτική ανθολογία κάθε είδους, σοβαρά, θλιβερά, εύθυμα, κοροϊδευτικά, πρόστυχα, αλλά κυρίως ρυθμικά για ομαδικές εργασίες στα ιστιοφόρα πλοία. Από την ελληνική ναυτική παράδοση όμως, δεν μπορούμε να ανιχνεύσουμε πολλά παραδοσιακά ναυτικά τραγούδια. Υπάρχουν στο ιντερνέτ πολλές συλλογές με ελληνικούς στίχους, δεν βρήκαμε όμως ναυτικά τραγούδια.

Πασιγνωστο παραδοσιακό τραγούδι των Δωδεκανήσων είναι «Η τράτα»:

Η τράτα μας η κουρελού κι η χιλιοπαλωμένη,

*που όλο την μπαλώναμε κι αυτή ήταν ξεσκισμένη.
Αν τ'όξερε η μάνα μου πως δούλευα στην τράτα
θα μου'στελνε τα ρούχα μου και την παλιά μου βράκα.*

Το τραγούδι αυτό έχει πασιγνωστη μουσική και πολλούς διαφορετικούς στίχους. Είναι μάλλον ψαράδικο και όχι ναυτικό. Έχει όμως και κάποιους στίχους που προδίδουν καραβίσια επιρροή:

*Από την Σμύρνη φύγαμε χασίσι φορτωμένοι,
κι ο καπετάνιος φώναζε «Αγάντα μεθυσμένοι».*

Γνωστή είναι επίσης η «Μπρατσέρα» που είναι νησιώτικο και όχι ναυτικό τραγούδι, εφ' όσον βλέπουμε την μπρατσέρα από το νησί και τραγουδάμε:

Πότε θ'ανοίξουμε πανιά να κάτσω στο τιμόνι;

Παραδοσιακό ναυτικό από τις Κυκλάδες ίσως είναι «Ο σκοπός του καπετάν Σιδερή» που μπορείτε να ακούσετε εδώ:

<https://www.youtube.com/watch?v=TBoF2Dq-FkY>

Το τραγούδι αυτό δεν είναι πολύ γνωστό, αλλά δείχνει να είναι παραδοσιακό της εποχής των πανιών.

Κάποιοι ναυτικοί στίχοι αγνώστου προελεύσεως παρατίθενται στην συνέχεια, χωρίς να είναι γνωστή η μελωδία τους. Μοιάζει παραδοσιακό ναυτικό τραγούδι που αναφέρεται σε εμπορικό ταξίδι από τα Επτάνησα προς την Μαύρη Θάλασσα:

*Ξεκινήσαμε απ'το Θυάκι
ν' αγοράσουμε μπαμπάκι.
Φτάνοντας στην Καλαμάτα
βρήκαμε μόνο πατάτα.
Επωδός:
Όταν φτάσουμε στην Πόλη
και θα ξεμπαρκάρουμε όλοι,
θα μας περιμένει η Σάρα,
η τρελάρα.*

*Πιάσαμε και στο Τσιρίγο
μα φορτίο είχε λίγο.
Το εμπόρευμα απ' τον Πόρο
τόχε πάρει το παπόρο.
Επωδός:
Όταν φτάσουμε στην Πόλη
και θα ξεμπαρκάρουμε όλοι,*

θα μας περιμένει η Σάρα,
η ψωνάρα.

Όταν φθάσαμε στην Σύρα
για μας έμενε η φύρα.
Και της Χίου την μαστίχα
χάσαμε στο παρά-τρίχα.

Επωδός:

Όταν φτάσουμε στην Πόλη
και θα ξεμπαρκάρουμε όλοι,
θα μας περιμένει η Σάρα,
η λυσσάρα.

Δέσαμε και στ' Αϊβαλί
και φορτώσαμε μαλλί.
Μα δεν βρήκαμε μπαμπάκι
για να φέρουμε στο Θυάκι.

Επωδός:

Όταν φτάσουμε στην Πόλη
και θα ξεμπαρκάρουμε όλοι,
θα μας περιμένει η Σάρα.
Γειάσου Σάρα αλανιέρα.

Εκτός από αυτά τα τραγούδια δεν μπορέσαμε να ανιχνεύσουμε άλλα παραδοσιακά ναυτικά. Το τελευταίο μάλιστα μπορεί να μην είναι καν παραδοσιακό. Προβληματιστήκαμε λοιπόν για την φτώχεια της ελληνικής ναυτικής μουσικής παράδοσης. Ίσως να οφείλεται στις μικρές αποστάσεις μεταξύ των ελληνικών νησιών. Οι ναυτικοί ήταν σε συνεχή επαφή με την ξηρά και δεν είχαν χρόνο να αποκτήσουν νοοτροπία καραβίσιας κοινωνίας, όπως είχαν οι ναυτικοί των ωκεανών, που περνούσαν πολλές εβδομάδες απομονωμένοι.

Μια άλλη εκδοχή ήταν ότι οι Αρβανίτες ναυτικοί της Ύδρας και των Σπετσών, ίσως να μην είχαν τάση για τραγούδια. Πλην όμως, οι λαλίστατοι Επτανήσιοι ναυτικοί δεν είχαν καμία δικαιολογία να μην τραγουδάν στα καράβια, όπως έκαναν στην ξηρά.

* * *

Στην συνέχεια παραθέτουμε κάποια ναυτικά τραγούδια γνωστών συνθετών με πρώτο τον «Θερμαστή» του Μπάτη. Μπορείτε να το ακούσετε εδώ:

https://www.youtube.com/watch?v=bqCDu6en_hw

Μηχανικός στην μηχανή και ναύτης στο τιμόνι
κι ο θερμαστής στο στόκολο με τις φωτιές μαλώνει.

(σσ. το στόκολο ήταν στα ατμόπλοια το stockhold, ο χώρος μεταξύ της αποθήκης άνθρακος και της εστίας του ατμολέβητα).

Ένα όχι πολύ γνωστό εύθυμο ναυτικό τραγούδι είναι η «Μυτιληνιά» των Κατσαρού-Πυθαγόρα:

Η Μυτιληνιά στο αμπάρι
μου τηγάνιζε το ψάρι,
και η Χιώτισσα απ' τη ζήλια
δάγκωνε τα δυο της χείλια.
Και η τρίτη στο τιμόνι
που την ξέχασα θυμώνει.
Και πούλησα την βάρκα μου και βγήκα στον Περαιά,
και ζήσανε αυτές καλά κι εγώ πολύ ωραία.

Όλο αυτό το τραγούδι, για τα τρία κορίτσια του ναυτικού, μπορείτε να το ακούσετε εδώ:

https://www.youtube.com/watch?v=1yBWK_ZAmc

Στο ραδιόφωνο ακούγεται συχνά η έντεχνη μελοποίηση πολλών στίχων του ποιητή Καββαδία. Δεν πρόκειται όμως για τραγούδια της ναυτικής παράδοσης που τραγουδήθηκαν από τους ναυτικούς μέσα στα πλοία.

Στην Βρετάνη, στην Ιρλανδία και σε όλη την Κέλτικη περιοχή του Ατλαντικού, υπάρχουν πολλά σύγχρονα συγκροτήματα που αναβιώνουν την ναυτική παράδοση, ασχέτως της γλώσσας που είναι γραμμένοι οι στίχοι. Εμείς εδώ απλώς ψάχνουμε και δεν βρίσκουμε.

Δεν είναι λοιπόν μόνο η αεροπορική μουσική που είναι φτωχή στην χώρα μας. Η αεροπορία εξ άλλου έχει ιστορία μόνο ενός αιώνα. Το ίδιο φτωχή είναι και η ναυτική μουσική που έχει παράδοση από αρχαιοτάτων χρόνων. Τι θα λέγατε για ένα ναυτικό ψευδοτραγούδο της κλασσικής αρχαιότητας:

Δίηρης απεπλεύσατο από την Μουνιχία
με ούριον τον άνεμον και πάνλευκα ιστία.

Η ιστοφόρος ναυτιλία είναι πια πολύ μακριά από την εποχή μας. Η αεροπορία όμως είναι πάντα σύγχρονη. Ας μην την αφήσουμε να φύγει άψαλη._

Το τεύχος αυτό δεν έχει ούτε μία απεικόνιση. Αποτείνεται στην ακοή.